

שיצאו לנחל קדרון [מעילה יא וברש"י שם],
דברי רבי מאיר ורבי שמעון.

וחכמים אומרים: אין מועלין בהן.

אמר קרא בענין הדם: ואני נתתיו "לכם" על
המזבח לכפר על נפשותיכם: שלכם יהא,
כחולין שלכם שאין בו מעילה לפני
כפרה (264) וכל שכן אחר כפרה.

דבי רבי ישמעאל תנא: הואיל וכתוב:
"לכפר" על נפשותיכם, לכפרה נתתיו בתורת
קדשים, ולא למעילה, למעול בו אין בו דין
קדשים [רש"י] (265).

ורבי יוחנן אמר [ראה ביאור דבריו
מהערה (266)]:

ט-ב עד כאן לא פליגי תנאים אלו אלא
מדרבנן (262) ולענין תשלום קרן להקדש,
אבל מדאורייתא ולהתחייב עליו חומש
כשאר מועל בהקדש, אין מועלין בהן. (263)

מנא הני מילי שאין בהם דין מעילה
מדאורייתא?

שתמה רבינו עקיבא איגר, הובא בהערה בעמוד
א; וראה עוד מה שביאר בדבריהם ב"שיח
יצחק".

ודבריהם צריכים ביאור: שהרי נמכרו להם
בדמים, ויצאו לחולין על ידי המכירה, וכמו
שכתב המאירי במשנה; ואם לא כן, הרי אפילו
אם מעילה מדרבנן היא, למה מותרין הן, ועל
כרחך כמו שכתב המאירי, ואם כן מה לי
דאורייתא מה לי דרבנן.

264. בדם קודם שחיטה יש מעילה מדאורייתא,
כן כתבו התוספות בשם רבינו תם, ראה עוד
שם.

265. והמאירי פירש באופן אחר: לכפרה נתנו
ולא למעילה, רצונו לומר לטובה ולא לרעה,
שלא להתערב קטיגור בסנגורו.

266. דברי הגמרא לכאורה צריכים ביאור:
הרי פלוגתתם היא אחר כפרה כמבואר לעיל
לדעת רוב הראשונים; והתוספות כתבו כאן,
שכל עיקר מה דפשיטא לן שאין בו מעילה
מדאורייתא הוא מכח משנתנו דמיירי לאחר
כפרה —

ואם כן הניחא מה שמביאה הגמרא דרשות
דעולא ודבי רבי ישמעאל, כיון שבכלל דבריהם

מודים דיש בו מעילה מדרבנן, [כי אחר שיצא
לשם חמור יותר, ראה מעילה יא א], ולפי זה
אתיא מתניתין דידן כרבנן.

ולדינא נקטו רובא דרבכוותא, דקודם
שיצא לנחל קדרון אין בו מעילה כלל אפילו
מדרבנן בין קודם כפרה בין אחר כפרה, אכן
ביצא לנחל קדרון מועלין בהן מדרבנן.

וראה רבינו עקיבא איגר שתמה על דברי
התוספות הנזכרים: "דלמא פליגי בדאורייתא,
והא דנמכרין לגננין היינו כיון דנעשית מצותו
אין מועלין, אבל בתחילתו פליגי, וצע"ג" הרי
שנקט רעק"א כי מחלוקתם היא לפני זריקה,
ותואם עם דברי הר"ח שהביא בלקוטי הלכות.
וראה עוד בהערה במשנה, מלשון רש"י
בפסחים כב א.

262. שיטת רבינו חיים בתוספות בעמוד ב,
דיש בו מעילה מדאורייתא, אלא שאין מעילה זו
מחמת ההקדש שהיה עליו מתחילה, אלא לפי
שבית דין מקדישין אותו, ובלשון הגמרא הוא
נקרא "מעילה מדרבנן"; ורבינו תם חלק עליו:
[וראה מה שנחלקו הרמב"ם והראב"ד].

263. ביארו התוספות: על כרחך אין בהם
מעילה מדאורייתא, שאם לא כן איך מבואר
במשנתנו שהן נמכרין לגננין לזבל, [וראה מה

במחתה ותורם את הדשן שעל מזבח החיצון מלא המחתה, ונותן במזרחו של כבש, כדכתיב: והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח —

וכתיב בתריה: "ושמו" אצל המזבח, משמע שם תהא גניזתן ושם נבלע במקומן אלמא אסור בהנאה, וכיון שאסור בהנאה משום קדושתו — מעילה נמי יש בו [רש"י]; הרי לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו?!

ומשנינן: משום דהוי: א-ט

א. תרומת הדשן, וכפי שנתבאר.

ב. ובגדי כהונה ארבעה בגדי לבן שכהן גדול נכנס בהן לפני ולפנים ביום הכפורים, וטעונין גניזה עולמית, ואין הדיוט עובד בהן כל השנה, ולא כהן גדול ביום כפורים אחר, דכתיב: ופשט את בגדי הבד אשר לבש

אמר קרא שם: כי הדם "הוא" בנפש יכפר; ודרשינן: הוא בהוייתו יהא לפני כפרה כלאחר כפרה.

מה לאחר כפרה אין בו מעילה שהרי נעשית מצותו ואין מועלין בו הואיל ואינו נקרא "קדשי ה'", אף לפני כפרה אין בו מעילה.

ואימא איפכא: לאחר כפרה כלפני כפרה, מה לפני כפרה יש בו מעילה, אף לאחר כפרה יש בו מעילה?

אין לך דבר שנעשית מצותו וכדם שכבר נזרק על המזבח, ומועלין בו, שהרי כבר אינם "קדשי ה'". (267)

ותמהינן: וכי אטו לא מצינו דבר שנעשית מצותו ומועלין בו?!

והרי תרומת הדשן, בכל יום כהן חותה

שאינ בו מעילה לעולם.

אבל דרשת רבי יוחנן ללמד באה על לפני כפרה, ואילו אחר כפרה משום נעשית מצותו פוטר אותו ממעילה; ואם כן מה ענין דרשה זו לכאן, לא היה לגמרא להביא אלא מה שאמר רבי יוחנן לבסוף "אין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו".

וצריך לבאר: כי כל סוגיית הגמרא כאן אינו אלא "העתק" מסוגיית הגמרא בחולין קיז א [וכהנה רבות בש"ס]; ושם הנידון הוא על דם לפני כפרה; ומייתי לה הגמרא הכא, כיון דממילא שמעת מינה דלאחר כפרה אין בו מעילה מדאורייתא.

הלוא תראה שבזבחים מו א, העתיקה הגמרא כל הענין בשביל סופו, וכמו שכתב רש"י שם. ומיהו לשון רש"י שם, שכתב שיעקר הסוגיא היא במעילה יא א העוסקת באותו ענין שאנו

עוסקים כאן, משמע לא כן.

או אפשר: לא הביאה הגמרא דרשת רבי יוחנן, אלא משום "ואימא: לאחר כפרה כלפני כפרה"; והיינו, דעיקר הכוונה לומר שאחר כפרה אין בו מעילה משום שנעשית מצותו, אלא שלא תאמר, והרי אמר קרא: "הוא" בהוייתו יהא ומשמע אחר כפרה כלפני כפרה, לא כן, אלא הדרשה היא בהיפוך, אבל אחר כפרה אין בו מעילה משום שנעשית מצותו; וכנראה זה עיקר כוונת השפת אמת, ראה שם. ולאותם שיטות שהובאו לעיל בהערה, שמחלוקת התנאים וממילא סוגיית הגמרא על קודם זריקה היא, הרי ניחא הגמרא בפשיטות.

267. הקשו התוספות: והרי יש לומר בהיפוך, אין לך דבר שלא נעשית מצותו ואין מועלין